

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav pro dějiny umění

Posudek bakalářské práce:

Anna Brabcová

Vliv pražské stavební Benedikta Rieda na raně renesanční portály ve středních Čechách.

Praha 2011

Téma práce bylo zvoleno velice šťastně. Raně renesanční pražskou tvorbou se zabývala řada studií, její ohlasy v rámci Čechy ale byly s výjimkou práce E. Šamánkové spíše přehlíženy, případně zpracovávány samostatně (Pardubice).

Po obecnějším úvodu mapujícím situaci v Čechách 16. století se následující kapitola věnuje již renesanční problematice. Podstatná je část, kde je přehledně popsána situace na Pražském hradě. Sledovány jsou možné cesty renesančních motivů na naše území, samozřejmě s důrazem na rozhodující rokli Benedikta Rieda a vazby na tvorbu dvora Matyáše Korvína a jeho italské inspirace..

Následující úsek je věnován hlavnímu tématu - portálům, které lze díky výtvarnému pojetí zpracovávat samostatně, i když je nutno zachovávat určitý širší kontext.

V rámci pražských děl je správně posuzován vliv Budína i zřejmě prvotního místa této tvorby - Urbina. Každý objekt má vlastní díl odpovídající do značné míry formě monografickému zpracování včetně dobře zvoleného dělení na „historii“ u dávající základní data a „rozbor“. Zde je spojen většinou velice kvalitně provedený popis zdůrazňující prvky směřujících k celkovému hodnocení důležitému pro vytváření ucelenějšího pohledu. V textu mi chybí alespoň odkaz na řadu dalších portálů v královském paláci, které do sledované problematiky vstupují dosti důrazně.

Zásadní přínos spatřuji v navazující části, kde jsou obdobně zpracovány portály v Pardubicích, Nymburku, Chrudimi a Čáslavi.. Základem je opět popis a zdůraznění podstatných prvků včetně dobře rozpoznávaných vzájemných vazeb i stylových rovin.

Zajímavá je např. část o zcela odlišné dvojici hlaviček na pardubickém portálu U portálu v Čáslavi se objevuje termín „protorenesanční“, který je ale značně problematický, a to nejen k době vzniku portálu, ale i jeho podobě. Autorka jinde velice správně uvažuje o propojení, či přesněji čerpání motivů jak z přicházející renesance, tak místní, velice hluboce

zažité gotiky. Dokonce lze sledovat určitý odklon od nových prvků směrem k zažitému tvarosloví, navíc s patrnou rustikalizací antikizujících detailů. V Čechách patrně tento pohled nikdo nepreferoval.

Správně jsou navrženy i obecnější proměny tvarosloví dané okolnostmi vzniku těchto děl. Práce otevírá řadu zásadních a obecnějších otázek (např. o stylu, stylové čistotě; proměnách, variacích a vývoji; návaznosti, otázky starého a nového výrazu, míry jeho uvědomění v dané době...). I když je zde práce teprve v počáteční fázi, přináší nesporně řadu cenných nápadů.

Pro závěrečné hodnocení by opatrně bylo vhodné více přihlédnout ke známé moravské dvojici portálů v M. Třebové a Tovačově. Přes jisté odlišnosti zde vazby nepochybně existují (mimo obecnější skladbu se jedná zejména o podobu hlavic)

Autorka pracovala s literaturou starší i zcela současnou. Jako problém zde ale vidím poměrně malý ohlas práce Evy Šamánkové. I když bylo její hodnocení v řadě pohledů překonáno, přece jen se jedná o doposud jediný komplexní pohled na danou problematiku. Určitý dialog s jejími názory by práci rozhodně prospěl. Zcela opomenuta zůstala poslední syntéza J. Kuthana: Královské dílo... (prozatím vyšel v roce 2010 první díl, který se ale přímo týká probíraného tématu).

V obrazové příloze jsou jednotlivé objekty dokumentovány podle jednotného klíče umožňujícího sledovat podstatné prvky. Počet obrázků i jejich velikost je ale skromná, chybí zde podstatně např. fotografie všech hlavic (viz značně tvarování v Nymburce). Některé pražské příklady (z královského paláce)

Závěr

Práci považuji za velice inspirativní s řadou cenných postřehů. Chybí určitá větší provázanost a zejména vypořádání se s některými podstatnými pracemi. Závěr je možná až příliš krátký, zajímavé teze jsou zde jen naznačeny.

Práci s uvedenými připomínkami doporučuji k obhajobě

V Praze, září 2011

Ing. Petr Macek, PhD.